

ХТО ПОВЕРНЕ ВІЙНОЮ ВКРАДЕНЕ ДИТИНСТВО...

«Мій перший вірш написаний в окопі,
на тій сипкій од вибухів стіні,
коли згубило зорі в гороскопі
моє дитинство, вбите на війні...»
(Ліна Костенко)

Серед безлічі тем війни особливо хвилює вплив бойових дій на дитячу долю. Літератори приділили увагу цій болючій проблемі, а ось історики чомусь або дуже стримані у своїх коментарях, або зовсім оминають цю тему.

Намагаючись аналізувати перебіг і наслідки Другої світової війни, розумієш, що та принесла багато страждань сотням мільйонів людей. Особливі труднощі випали на долю дітей. У роки війни з'явилося дуже багато сиріт. Втративши близьких, вони віч-на-віч лишалися з ворожим світом або потрапляли до дитячого будинку. Ще в Першу світову війну, як зазначав митрополит Андрій Шептицький, «...діти, що їх примістили ми по сиротинцях, є часами так пригноблені трагедією їх життя, що сестри, котрі є якби матерями для дітей, мусять не раз місяцями працювати, щоб викликати усміх тих маленьких. Через цілий рік є неможливо виробити атмосферу веселості і щастя. Діти, що мають своїх матерів та батьків, ведуть життя не на багато ліпше, чим сироти».

Війна... Душі незагоєна рана... Навіть важко уявити цей жах: обстріли, бомбардування, концтабори, гетто, голод та холод. Жахливі сцени насильства, знущаннями загарбників, злидні і відчуття постійної небезпеки на тлі втрати батьків паплюжили несформовану дитячу психіку.

Діти, які виростили у воєнні та повоєнні роки, дуже відрізняються від інших, скільки дитинство пройшло повз них. Комусь просто доводилося щодня боротися за власне життя, комусь не дісталось батьківської любові, хтось лишився власної домівки, хтось не отримав освіти... Тому не випадково дітей війни називають дорослими з дитячими очима.

Неможливо без хвилювання читати їхні спогади про лихоліття: сльози, біль, розпач, горе - ось що для них війна! Хтось у тилу допомагав у госпіталі, хтось працював на евакуйованому заводі. Діти чергували на дахах будинків під час ворожих нальотів, будували оборонні укріплення, працювали на ланах, збирали брухт, речі для фронту, а хтось, додаючи собі років, рвався туди сам...

Юний партизан... Героїчно, але трагічно. Тому що, засинаючи в сирій землянці не під матусину колискову або бабусину казочку, а під канонаду, які сні міг бачити

маленький воїн... Страшні.... Чорно - білі... З роками їм судилося стати нічними жахіттями. Від яких не лікував ані час, ані ліки, ані алкоголь.

Бачити щохвилини смерть, вбивати самому і залишитися наївною дитиною неможливо. Син полку... Переважно сирота. Солдати підбирали хлопчиків і знаходили їм роботу в своїх частинах.

Як правило, намагалися тримати дітей при кухнях: носити воду, рубати дрова...

З 1943 р. «синів полку» почали влаштовувати в щойно створені суворовські та нахімовські училища, Учням давали середню освіту та первинні військові знання для оволодіння професією офіцера. Можна вважати, що майбутнє цих дітей було визначено. Без їхньої згоди.

Маленький підпільник... Смертельний ризик при виконанні недитячих завдань. Якщо потрапляв до рук ворога, шансів вижити практично не мав. Найстрашніше було залишитися під німцями: перетворитися на раба, потенційного донора, кандидата на примусове вивезення до Рейху. Нерідко гітлерівці гнали перед собою хлопчиків і дівчаток на заміновані ділянки або ховались за дитячими спинами під час наступу.

Статистика мовчить про те, скільки дітей загинуло в роки Другої світової війни. А скільки було покалічено душ! Війна це не тільки непоправні втрати: людські жертви, занепад промисловості, руйнація селищ і міст... Руйнуються сім'ї, втрачаються родинні зв'язки.

Іде час. Докладаються титанічні зусилля – економіка оздоровлюється, але не скалічені окупацією, сиротинцями, поневіряннями душі дітей. Страшні рани, нанесені війною, не загоюються.

Не є виключенням і конфлікт на Сході України. Переселенці і сироти, поранені і вбиті. Дорослі не зробили належних висновків з подій майже 80-річної давнини, страждають самі, прирікають на страждання невинних дітей.

Кожний день війни – це роки поневірян. Вона як страшна хвороба: краще попередити, аніж потім долати наслідки. Маємо стати мудрішими заради дітей. Діти не винні.

Будучи студентами Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, навчаючись за спеціальністю «Соціальне забезпечення», визнаємо, що вплив на соціальну складову страшніший, аніж на економічну. Тому розуміємо, що в XXI сторіччі конфлікти треба вирішувати за столом переговорів, а не на полі бою. Досить литися крові!

Література:

1. Документальна драма Світлани Усенко «Діти перемоги» - фільм із історій живих свідків трагедії, яку Україна пережила з 1939 по 1945 рік : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Z6DEIps4E90>

2. Долі дітей у війні - електронний додаток до підручника з історії України (10 клас. Пометун – Нова програма): [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://history.vn.ua/pidruchniki/ukraine-history-10->

class-2018-pometun-electronic-application/6.php

3. Трагедії дітей війни : [Електронний ресурс]. —Режим доступу :
<http://versii.cv.ua/new/tragediyi-ditej-vijni/17902.html>